

311. Páty, Sasfészek-dűlő

(Pest megye) Ú

2003 júliusában próbaásatást végeztünk a dűlőben a 0179/30 és 0179/31 hrsz. területein. A kutatást az indokolta, hogy az elmúlt években itt a felszínen római és középkori edénytöredékek és fémtárgyak kerültek elő. (A területtől keletre, mintegy 1 km-re került sor 1997–1999-ben a TERMINÁL Rt. területén a kelta, római, avar, Árpád-kori temetők és egy római telep részleges feltárására.)

A próbafeltárás során a mintegy 4 hektáros területen, a domb lejtőjén 6, egymástól 15–25 m távolságra lévő kutatóárkot húztunk gépi erővel. Az árkokban egy ÉNy-DK irányú kocsút nyomvonalát találtuk meg, amely a domb oldalában a Sasfészek-tó irányába tartott. Ezenkívül a további jelenségek geológiai képződmények voltak. A gazos felszínen és a kutatóárkokban kevés újkori cseréptöredéket találtunk.

MARÓTI ÉVA

312. Petneháza határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) B, Szk?

Közös legelő: 2003. május 2-án helyszíni szemlét tartottam a terület É-i részén, ahol 1951–52 táján egy korongolt, sárgásszürke, bikónikus edénykét – mely talán szkíta(?) – találtak.

A most megmutatott lelőhely nagyjából É-D-i domb, D-i vége legelő. Ezen a homokos dombon, főleg azon a részen, ahol most a legelő van, de némileg az erdő alá is benyúlóan, szántás után zsákszám lehetett látni a cserepeket akkoriban. A K-i oldalon urnasírok látszottak, melyekből az egykori megtaláló arra emlékezett, hogy tállal le voltak fedve. Viszonylag szabályos elrendezésűnek látszottak. Mindössze 20–25 cm mélyen lehettek. Ettől a résztől nem messze az erdő felé találtak a kis edénykét, amely most a múzeumba került.

A lelőhelyen ma már nem látszanak cserepek. Vagy azért, mert benőtte a fű, illetve az akác, vagy azért, mert teljesen elpusztult. Mindössze egy kis obszidiánszilánkot és egy kis bütyökfület találtunk.

Nem zárható ki, hogy ez a lelőhely azonos azzal, amelyen 1933-ban Kiss Lajos eredménytelen ásatást végzett (Alispáni Jelentés 1933.II.97., Alispáni Jelentések 1938.1.94.)

Vajai-főfolyás kanyarja: A múzeumi régi dokumentációból kiderült (Adattár 89.21.), hogy a közelben neolitik leleteket találtak. Ezt a helyet akartuk megnézni, de ezen a részen most legelő van. A közeli magas, szántott dombhátat néztük meg. A dombon a dűlőút mellett egy tanya állhatott, annak maradványai vannak a szántásban. A viszonylag nagy területen teljesen szétszórta 3 db jellegtelen őskori cserepet gyűjtöttünk.

Szederjes: A Vajai-főfolyás és a nyírmadai országút (földút) találkozásától ÉNy-ra található a Szederjes nevű rész, ahol 1908-ban kelta vaseszköz-lelet került elő. 1989-ben, amikor a lelőhelyet meg akartuk nézni, tarló

volt rajta. Így nem láttunk semmit. Most az egész dombhátan nagy mennyiségben van bronzkori cserép. Elsősorban az első, D-i teraszon sok a lelet.

ISTVÁNOVITS ESZTER

313. Pécs, Dóm tér

(Baranya megye) Ró

2003. július 4-én hivatalos bejelentés érkezett a Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága Régészeti osztályára. Az új sírkamra boltozatát egy feltételezhetően korabeli rablás megbontotta, így az V. számú sírkamra a jelenlegi építési munkák során váratlanul beomlott, és egy új sírkamra nyílt meg.

A lelőhely Pécsen a Dóm téren van, a székesegyháztól és az V. számú sírkamrától DK-re, közvetlenül az 1782-ben épült káptalani levéltár épületének homlokzata előtt, illetve bejárati lépcsője alatt. Újkori bolygatást jelent a 20. század elején épült, vasbeton elemeket is alkalmazó Möller-alagút és az V. számú sírkamra bemutatóhelyének alapozása, mely jelenleg készül.

A burkolat alatt újkori, köves, laza betöltés található, melyet a víz mélyen átjár. Ez a betöltés kevésbé alkalmas metszetalak megtartására, amit az V. számú sírkamra bemutató épületének készítése közben történt többszöri beomlás is bizonyít. Korábbi tapasztalatok alapján a betöltés felső részén újkori leletanyag várható, míg lejjebb esetleg középkori sírok kerülhetnek elő. A legalsó részben 3–4 m-re a felszín alatt van a sírkamrák szintje, alatta pedig az egykori pannonhomokos üledék elbányászott helye található, mint betöltődött réteg. Őskori lelőhelyet, vagy leleteket a környéken folyó ásatások során eddig nem találtunk.

A sírkápolnának valószínűleg már csak az alapjai vannak meg, felmenő falai legkésőbb a középkori Szathmáry-palota építése idején megsemmisültek. Észak felé néző apszisa alapjának egy része a munkálatok során kibukkant a föld alól, illetve attól K-re és ÉK-re terrazzo-padló maradványai láthatók. A sírkamra ÉNy-i oldalát és tetejét érte el a bemutató épület alapozása számára ásott gödör. A sírkamra teteje egy helyen – ahol a korabeli rablás volt – beomlott. A kápolna feltételezhető maradványainak nagy része még föld alatt van, alakja azonban kikövetkeztethető.

A sírkamrában két, egymástól rácsos téglafalazással elválasztott sírláda volt. Másodlagos helyzetben összekevert emberi csontok, és állattetemek is voltak bent. A vakolaton tudatos bekarcolás és mocskolás nyomai voltak. A sírkamra bejáratának szerkezete jelenleg még nem teljesen kivehető.

KÁRPÁTI GÁBOR

314. Pécs, Dóm tér

(Baranya megye) Kő

A pécsi püspöki palota nyugati homlokzata mentén egy 36 m hosszú, 90–100 cm mély árkot ástak gázvezeték